

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра української мови імені професора К. Ф. Шульжука

КУРСОВА РОБОТА
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
(навчально-методичний посібник
для студентів філологічного факультету)
Видання 4-те, виправлене і доповнене

Рівне – 2024

УДК 811.161.2(072)

К 93

Курсова робота з української мови (навчально-методичний посібник для студентів філологічного факультету) [вид. 4-те, виправ. і допов.] / Укладачі : О. О. Кузьмич, Ю. Є. Ричагівська. Рівне : РДГУ, 2024. 30 с.

Укладачі:

Кузьмич О. О., канд. філол. наук, доцент кафедри української мови імені професора К. Ф. Шульжука РДГУ;

Ричагівська Ю. Є., канд. філол. наук, доцент кафедри української мови імені професора К. Ф. Шульжука РДГУ.

Рецензенти:

Дзюба М. М., канд. філол. наук, доцент кафедри журналістики та українознавства Національного університету водного господарства та природокористування;

Самборська І. М., канд. філол. наук, доцент кафедри міжкультурної комунікації, теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури Рівненського державного гуманітарного університету.

Посібник рекомендований до друку на засіданні кафедри української мови імені професора К. Ф. Шульжука Рівненського державного гуманітарного університету, протокол № 2 від 30 січня 2024 р.

© Кузьмич О. О., Ричагівська Ю. Є., 2024 р.

ЗМІСТ

Передмова	4
Вимоги до обсягу та змісту курсової роботи	6
Структура курсової роботи	7
Основні методи мовознавчих досліджень	7
Етапи виконання курсової роботи.....	10
Процедура захисту та критерії оцінювання курсової роботи.....	17
Орієнтовна тематика курсових робіт.....	21
Список рекомендованої літератури.....	23
Додатки	25
Додаток А. Зразки оформлення матеріалу на картці	25
Додаток Б. Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи	26
Додаток В. Зразок оформлення змісту наукової роботи.....	27
Додаток Г. Зразок оформлення заголовків	28
Додаток Д. Зразок оформлення списку використаної літератури	29

ПЕРЕДМОВА

Шановні студенти!

У пропонованому посібнику узагальнено багаторічний досвід роботи викладачів кафедри української мови імені професора К. Ф. Шульжука, які цілеспрямовано привчають студентську молодь до наукової творчості.

Кожне наукове дослідження від задуму до кінцевого оформлення здійснюють індивідуально, проте можна визначити деякі загальні підходи до його проведення. Молодим дослідникам не вистачає досвіду передусім в організації своєї роботи. Сподіваємося, посібник допоможе вам здійснити перші кроки у сфері наукових досліджень, а саме: ознайомить із етапами виконання робіт такого рівня, скерує у виборі мовознавчих методів, посприє правильному структуруванню й технічному оформленню.

У системі науково-навчальних досліджень на філологічному факультеті важливе місце посідає курсова робота з української мови, яка повинна:

- 1) бути актуальною;
- 2) містити елемент новизни та становити певну наукову цінність;
- 3) мати практичне значення;
- 4) базуватися на конкретному мовному (мовленнєвому) матеріалі, який студент дібрав самостійно;
- 5) відображати власну позицію автора, його критичне мислення;
- 6) мати творчий характер, відбивати креативний підхід до розв'язання пошуково-дослідницьких завдань;
- 7) бути грамотно оформленою, із дотриманням вимог наукового стилю сучасної української літературної мови.

Цей вид роботи передусім має на меті:

- ✓ поглибити знання студентів із мовознавчих дисциплін;
- ✓ удосконалити навички опрацювання фахової літератури, аналізу мовного матеріалу, виконання наукового пошуку, систематизації мовленнєвих фактів і формулювання конкретних висновків;
- ✓ навчити застосовувати комплекс методів для розв'язання завдань курсової роботи;
- ✓ виявити наукові здібності студентів, сформувані дослідницькі вміння, залучити молодь до самостійної наукової роботи;
- ✓ підготувати студентів до виконання дипломних досліджень магістерського рівня.

Перевидання здійснене з урахуванням чинного «Положення про організацію освітнього процесу у Рівненському державному гуманітарному університеті» (Рівне, 2023), «Положення про оцінювання знань та умінь здобувачів вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету» (Рівне, 2018), вимог до оформлення дисертацій і Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» [3; 10; 11; 12].

1. ВИМОГИ ДО ОБСЯГУ ТА ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Основний обсяг курсової роботи становить мінімум 25 сторінок друкованого тексту. До зазначеного обсягу не входять списки використаних джерел і літератури та додатки, проте на цих сторінках продовжується суцільна нумерація. Тобто при основному обсязі курсового дослідження 25–27 сторінок загальний обсяг роботи може становити 30 сторінок і більше.

Орієнтовний обсяг частин курсової роботи такий:

вступ – 3 сторінки;

I розділ (здебільшого теоретичний) – 6–7 сторінок;

II розділ (власне дослідження) – 14 сторінок;

висновки – 2–3 сторінки.

До змісту курсового дослідження висувають низку вимог, а саме:

1. Зміст повинен відповідати темі й укладеному плану.
2. Тему роботи слід розкривати ґрунтовно й глибоко, дотримуючись логічної послідовності викладу матеріалу. Кожне положення, що є відповіддю на пункт плану, необхідно аргументувати, підтверджувати достатньою кількістю достовірних фактів, прикладів.
3. Із зібраного мовного (мовленнєвого) матеріалу потрібно використати найістотніше, найхарактерніше й на основі цього сформулювати висновки.
4. У роботі варто уникати загальних висловів, бездоказових тверджень, тавтології тощо.
5. У кінці кожного розділу (підрозділу) потрібно сформулювати конкретні короткі висновки (по 1 абзацу), на основі яких згодом будуть укладені загальні висновки до роботи. Вони повинні давати чіткі відповіді на завдання дослідження, що були сформульовані у вступі курсової роботи.

2. СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Компонентами курсової роботи є:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень (у разі необхідності);
- вступ;
- основна частина (складається з двох розділів);
- висновки;
- список використаних джерел (за потреби);
- список використаної літератури;
- додатки (за потреби).

Кожен із наведених компонентів роботи потрібно оформляти з нової сторінки.

3. ОСНОВНІ МЕТОДИ МОВОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Метод – це сукупність прийомів чи операцій практичного або теоретичного освоєння дійсності, підпорядкованих розв'язанню конкретного завдання. Тобто метод – це шлях пізнання та пояснення явищ, який використовує певна наука. У цьому контексті можемо говорити про методи різних наук: лінгвістичні, літературознавчі, математичні тощо. Один метод реалізує певне завдання та вивчає якийсь фрагмент об'єкта наукової роботи. Напр., порівняльно-історичний метод у мовознавстві має на меті вивчити закони розвитку споріднених мов, отже, об'єктом є споріднені мови, а фрагментом об'єкта – споріднені явища споріднених мов. Йдеться про те, що один метод реалізує одне завдання, а пізнати об'єкт в цілому можна сукупністю методів.

Кожен метод реалізують на практиці певною

системою логічних дій, повторюваних і більшою чи меншою мірою стандартизованих прийомів збору, обробки та узагальнення фактів. Цю систему прийомів називають методикою. Якщо метод визначає шлях пізнання та пояснення явищ, то методика групує ці явища, класифікує їх, відображає з потрібного боку, ставить явище в нові умови тощо. Методика – це інструмент реалізації методу. Між методом і методикою є певний зв'язок, напр., описовий метод реалізовує зазвичай описова методика. Проте та сама методика може обслуговувати різні методи, а різні методики можуть реалізовувати той самий метод.

Розглянемо деякі методи наукових досліджень у мовознавстві:

- *описовий метод* вважають основним у мовознавчій науці. Його завдання – дати точний опис одиниць окремої мови, пояснити особливості їхнього вживання. На основі цього методу створюють підручники, посібники, в яких описана фонетична система, словниковий склад, граматична будова мови. Цей метод забезпечує необхідним матеріалом лексикографів, які укладають різні типи словників. Він інвентаризує й систематизує мовні одиниці (звуки, слова, їхні форми, речення), дає їм якісну й функціональну характеристику;
- *зіставний метод* має на меті шляхом зіставлення споріднених і неспоріднених мов виявити спільні й відмінні риси. Зіставляють зазвичай дві або кілька мов на певному етапі розвитку;
- *математичні методи (кількісний і статистичний)*. У першому випадку зводиться до звичайних підрахунків частотності вживання мовних одиниць. У другому випадку передбачене використання формул для виявлення правил розподілу мовних одиниць у мовленні, тенденцій у розвитку та функціонуванні мови

тощо. Математичні методи доповнюють інші, оскільки дозволяють встановити зв'язок між кількісними та якісними параметрами;

- *порівняльно-історичний* метод досліджує розвиток споріднених мов і призначений встановити закономірності розвитку цих мов;
- *історичний метод* вивчає розвиток систем конкретної мови та виявляє закономірності цього розвитку. Цей метод не застосовують до вивчення мов, які не мали в своїй історії писемності [2, с. 15–21];
- *структурний метод* має на меті пізнати мову як цілісну структуру, елементи якої співвіднесені й пов'язані системою відношень і зв'язків. Цей метод реалізують за допомогою різних методик, зокрема дистрибутивної, безпосередніх складників, трансформаційної та компонентного аналізу [6, с. 394–403].

Послугуються й іншими методами, зокрема запозиченими з соціології та психології. Кожен метод важливий, проте жоден не є універсальним. Усебічно розкрити специфіку мови можна лише шляхом використання комплексу методів.

Основні методики (прийоми) дослідження мовних одиниць: спостереження, описування, зіставлення, реєстрація фактів, картографування, карткування мовного матеріалу, експеримент тощо.

Докладніше про методи й методики наукового дослідження мови можна прочитати, наприклад, у таких джерелах:

1. Дорошенко С. І. Загальне мовознавство [навч. посібник]. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 288 с. С. 15–21.
2. Кочерган М. П. Загальне мовознавство [підручник]. К. : ВЦ «Академія», 2010. 464 с. С. 355–404.

4. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

I. Вибір теми та консультування науковим керівником

На цьому етапі молодий дослідник повинен приділяти особливу увагу визначенню мети й завдань курсової роботи, з'ясуванню практичного значення та методів дослідження, принципам добору необхідної літератури. Готуючись до вступної консультації, студент повинен усвідомити суть теми, її актуальність, новизну поставленої проблеми, мету, поетапні завдання наукового пошуку, ознайомитися з деякою науковою літературою за темою дослідження.

II. Опрацювання наукової літератури

Починати роботу необхідно зі складання бібліографії, яку студент добирає та опрацьовує в такий спосіб:

- урахує рекомендовану літературу, запропоновану науковим керівником під час консультації;
- укладає картотеку робіт, що стосуються теми (монографії, статті, посібники, підручники тощо);
- ґрунтовно опрацьовує дібрану літературу, аналізує теоретичний матеріал;
- карткує теоретичні положення щодо досліджуваного матеріалу, фіксує цитати, авторитетні думки. При цьому студент обов'язково вдається до паспортизації записаного – указує джерело інформації, зазначає прізвище та ініціали автора, назву праці, місце та рік видання, цитовану сторінку).

III. Добір мовного матеріалу з досліджуваних текстів

Попередній аналіз мовних явищ полягає в доборі та фіксуванні прикладів із текстів художньої літератури, публіцистики, які пов'язані з темою дослідження.

Для розбору мовного матеріалу на картці можна використовувати різноманітні умовні позначення, кольорові маркери тощо. Аналіз мовних одиниць потрібно виконувати за відповідними зразками та схемами [9]. Зразки оформлення мовного матеріалу на картці подано в Додатку А.

IV. Написання курсової роботи

Вступ. Обов'язковими у вступі є такі компоненти:

Формулювання **теми** роботи та обґрунтування її **актуальності**.

Мета й завдання. Варто уникати формулювання мети за допомогою віддієслівних іменників на зразок «дослідження», «вивчення», оскільки вони не вказують на саму мету, а на засоби її досягнення. Краще послуговуватися словами «дослідити», «вивчити», «проаналізувати», «встановити» тощо. Мета зазвичай пов'язана з назвою та повинна чітко вказувати, яку саме проблему слід вирішити в роботі (тобто формулювання мети й теми можуть збігатися) Наприклад, мета роботи «проаналізувати мовні засоби комічного в романах Максима Кідрука «Навіжені в Мексиці», «Навіжені в Перу» стосується теми дослідження «Мовні засоби комічного в пригодницькій прозі Максима Кідрука».

Завдання повинні деталізувати мету і вказувати на шляхи її досягнення. Зазвичай формулювання завдань співвідноситься з назвами підрозділів наукового дослідження, оскільки в підрозділах роботи студент виконує одне чи кілька поставлених завдань.

Об'єкт дослідження. Його визначають як процес або явище, які породжують проблемну ситуацію.

Предмет дослідження завжди міститься в межах об'єкта. Тобто об'єкт – загальне поняття, а предмет часткове. В об'єкті виділяють ту частину, яка становить предмет вивчення. Саме на предмет спрямована основна увага, він визначає тему роботи (наприклад, у роботі «Структурно-семантичні та стилістичні параметри складного речення в поетичному мовленні» об'єктом

визначають складне речення в поетичному мовленні, предметом – структурно-семантичні та стилістичні параметри складного речення).

Матеріал дослідження. Указують кількість дібраних для аналізу мовних одиниць, називають джерела, із яких цей матеріал узятий.

Методи дослідження. Коротко зазначають, що саме і яким методом досліджено. Можна також зазначити, якими методиками зреалізовані певні методи.

Практичне значення. Ідеться про можливості застосування результатів роботи в подальших наукових розробках або про коротку інформацію щодо практичного впровадження результатів роботи у викладання шкільного курсу української мови.

Апробація. Зазначають конференції, на яких оприлюднено результати роботи чи її основні положення, а також наводять тему виступу. Вказують, у яких наукових збірниках опубліковано статтю чи тези за темою студентського дослідження. Якщо публікація у співавторстві, обов'язково наводять прізвище співавтора.

Структура та обсяг роботи. Перелічують основні компоненти структури курсової роботи, вказують її загальний обсяг і кількість сторінок основної частини, а також кількість позицій у списках використаних джерел і використаної літератури.

Основна частина курсової роботи складається зазвичай із двох розділів, у межах яких виділяють підрозділи (за потреби – пункти та підпункти). У кінці кожного розділу обов'язково формулюють висновки зі стислим викладом наведених у розділах результатів, що вивільняє загальні висновки від другорядних подробиць.

У розділах основної частини подають:

- 1) огляд наукової літератури за темою (розділ I);
- 2) відомості про власне дослідження (розділ II).

У розділі I студент окреслює основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблемою. Стисло, критично висвітлюючи відомі роботи, формулює ті питання, що досі залишилися не вирішеними.

Наступний розділ містить власне наукову роботу студента; тут зазвичай подають результати досліджень із висвітленням того нового, що студент зробив для вирішення проблеми. Зазвичай результати власного дослідження порівнюють з аналогічними у вітчизняних і зарубіжних джерелах, якщо такі є. У розділі II обов'язково потрібно наводити приклади.

Висновки повинні містити найважливіші наукові та практичні результати, одержані в роботі. Особливо потрібно наголосити на практичних результатах, обґрунтувати їхню достовірність і викласти рекомендації щодо подальшого використання. На основі цього сформулювати висновок про досягнення мети й завдань роботи, визначити перспективи подальших досліджень із зазначеної проблеми.

Списки використаних джерел і літератури. До списку використаних джерел включають зразки художніх, публіцистичних текстів тощо, із яких добирали мовний матеріал для дослідження. Список використаної літератури формують відповідно до теми дослідження (не потрібно подавати наукові праці, які в роботі не використані або не пов'язані з темою).

Додатки. Робота може містити додатки, що підвищує її науковий рівень, забезпечує переконливість висновків. До додатків необхідно включати весь допоміжний матеріал, який охоплює повну сторінку (таблиці, схеми, тести, анкети, графіки, словники тощо).

V. Добір ілюстративного матеріалу

Із карткованих прикладів у роботі наводять лише найяскравіші. Обов'язково відзначають частотність аналогічних явищ в аналізованому матеріалі.

VI. Технічне оформлення роботи

Курсову роботу потрібно оформляти охайно, без скорочень і технічних помилок. Виклад матеріалу кожного наступного компонента курсової роботи і кожного розділу (зміст, перелік умовних позначень, вступ, розділ I, розділ II, висновки, списки джерел і літератури, додатки) потрібно розпочинати з нового аркуша.

Параметри тексту. Текст друкують шрифтом Times New Roman 14 через 1,5 інтервала (28–30 рядків на сторінці) з одного боку аркуша. На кожній сторінці відводять такі береги: лівий – не менше 25 мм, правий – не менше 10 мм, верхній і нижній – не менше 20 мм.

Абзаци роблять автоматично (не за допомогою крапок), текст вирівнюють по ширині (за винятком заголовків).

У тексті використовують такі знаки:

- апостроф, який відповідає зазначеному шрифту (');
- кутові лапки («»);
- тире як розділовий знак у реченні (–);
- дефіс для оформлення складних слів (-);
- нерозривний пробіл (одночасне натискання клавіш Ctrl, Shift, пробіл) між ініціалами та прізвищем, літерою та номером сторінки в бібліографічному описі джерел і в покликаннях.

Оформлення титульного аркуша та змісту. Зразок оформлення титульного аркуша подано в **Додатку Б**. Варто враховувати, що періодично вимоги до оформлення титулки змінюються відповідно до затверджених профільним міністерством форм документів і чинних в університеті освітніх програм. На титульному аркуші між рядками можна встановлювати одинарний інтервал.

До змісту роботи включають такі структурні компоненти: вступ, перелік умовних позначень (якщо є), назву основної частини (із назвами підрозділів), висновки, списки використаних джерел і літератури, додатки (якщо є). Також наводять сторінки, на яких у курсовій роботі розпочинається виклад відповідної частини, розділу (підрозділу). Зразок оформлення змісту в **Додатку В**.

Нумерація сторінок. Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок, але на ньому не зазначають номер сторінки. На наступних сторінках номер вказують у правому верхньому куті без крапки в кінці та без знака №.

Оформлення заголовків. Заголовки частин роботи (зміст, перелік умовних позначень, вступ, розділи, висновки, список використаних джерел, список використаної літератури, додатки) друкують відцентровано великими літерами жирним шрифтом без крапки в кінці. Заголовки підрозділів друкують із абзацного відступу малими літерами (крім першої великої) жирним шрифтом. Крапку в кінці заголовка підрозділу не ставлять. Відстань між заголовком розділу/підрозділу та текстом розділу/підрозділу повинна становити один пробіл.

Заголовки пунктів (якщо такі в курсовій роботі є) друкують із абзацу малими літерами (крім першої великої) жирним шрифтом у підбір до тексту з крапкою в кінці. Після заголовка пункту в тому самому рядку з великої літери нежирним шрифтом оформляють текст. Зразок оформлення заголовків подаємо в **Додатку Г**.

Оформлення прикладів. Усі приклади наводять курсивом, виділяючи жирним шрифтом аналізоване явище: *Ти смієшся, а я плачу, великий мій друже* (Т. Шевченко).

Або:

Тільки тобою серце кричить моє.

Тільки тобою сили мені стає

далі брести хугою світовою,

тільки Тобою, тільки Тобою (В. Стус).

Перший приклад ілюструє вживання протиставного сполучника **а** в складному реченні, другий – стилістичну та організаційну роль повтору в поетичному тексті.

Оформлення покликань. Згідно з вимогами до наукових робіт покликання на наукові праці оформляють за такими зразками:

[1, с. 12] – номер праці згідно зі списком літератури та номер цитованої сторінки;

[1, с. 12–15] – номер праці та номери сторінок;

[1–5] або [1; 3; 4; 10] – номери праць.

У текстах наукових робіт прийнято згадувати науковців. У таких випадках потрібно дотримуватися одного способу оформлення: або один ініціал та прізвище, або два ініціали та прізвище.

Між ініціалами та прізвищем, літерою та номером сторінки в покликаннях і бібліографічних описах потрібно ставити нерозривний пробіл (одночасне натискання клавіш Ctrl, Shift, пробіл).

Оформлення висновків. Висновки оформляють або звичайним текстом, або попунктно (1; 2; 3 і т. д.) без публіцистичних та емоційно-суб'єктивних відступів і узагальнень, без покликань і прикладів.

Оформлення списків використаних джерел і літератури. У кінці роботи після висновків необхідно подати пронумеровані списки використаних джерел і літератури. Їх можна формувати кількома способами: або в порядку з'яви покликань у тексті, або в алфавітному порядку прізвищ перших авторів чи заголовків, або за хронологією. Найчастіше в наукових роботах застосовують алфавітний принцип. У списку літератури до курсової роботи повинно бути 25–30 позицій. Наукові праці українською мовою треба подати алфавітним списком, у кінці цього списку оформити праці іншими мовами та інтернет-джерела.

Бібліографічні описи у списках літератури і джерел необхідно укладати за Національним стандартом «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» ДСТУ 8302:2015 (К. : ДП «УкрНДНЦ», 2016). Зразки подані в **Додатку Д**.

Оформлення додатків. Для повноти сприйняття роботи укладають додатки, їх розміщують у порядку з'яви покликань у тексті. Оформляти їх потрібно так, як показано в **Додатках**. Їх розміщують на наступній сторінці після списку використаної літератури під відповідним заголовком, оформивши його посередині. На цій самій сторінці через один інтервал подають перший додаток, назвавши його **Додаток А**. У наступному рядку вказують назву додатка, яку друкують без лапок жирним шрифтом із першої великої літери та вирівнюють посередині. Кожен наступний додаток оформляють із нової сторінки за таким самим зразком (**Додаток Б**, **Додаток В** і т. ін.). Усі допоміжні матеріали, обсяг яких менший, ніж сторінка, не виносять у додатки, а подають в основній частині роботи. Якщо в курсовій роботі лише один додаток, то слово **Додаток** оформляють без літери.

5. ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Після подання студентом курсової роботи на кафедру науковий керівник готує висновок про результати дослідження, його науково-теоретичний рівень і практичну спрямованість. Роботи, які позитивно оцінені, викладач допускає до захисту.

Захист курсових робіт відбувається у присутності студентів і комісії до початку заліково-екзаменаційної сесії

за розкладом, визначеним кафедрою, за якою закріплені курсові роботи. До складу комісії входить науковий керівник і один-два викладачі кафедри [11, с. 6].

На виступ студентів відводиться 5–7 хвилин. У процесі захисту потрібно повідомити мету й завдання роботи, коротко інформувати про хід дослідження. Особливу увагу варто звернути на практичне значення та результати.

Оцінюючи виступ студента, комісія бере до уваги переконливість його тверджень, логіку викладу, правильність мовлення, ґрунтовність відповідей на зауваги наукового керівника та запитання членів комісії.

Оцінку *«відмінно»* комісія ставить за умови:

- відповідності змісту роботи темі дослідження;
- правильного оформлення роботи;
- глибокого аналізу наукової літератури;
- якісно виконаної дослідницької частини;
- самостійності висновків;
- вдалої презентації роботи на захисті.

Оцінку *«добре»* комісія ставить за наявності незначних недоліків у виконанні теоретичних і практичних завдань роботи та її оформленні.

Оцінку *«задовільно»* отримують студенти, у курсових роботах яких є небагато суттєвих недоліків у теоретичній і практичній частинах, а також окремі недоліки в оформленні.

Якщо курсова робота не відповідає поставленим до виконання вимогам, науковий керівник не допускає її до захисту й обґрунтовує це у своєму висновку, де рекомендує оцінку *«незадовільно»* з відповідною кількістю балів. Якщо курсова робота не виконана і не представлена науковому керівникові та комісії або студент не спроможний захистити свою роботу, він також отримує незадовільну оцінку, що вважається академічною заборгованістю й вимагає ліквідації до початку наступного семестру [11, с. 6].

Критерії оцінювання

Кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання
Дуже добре 90–100	Курсова робота виконана відповідно до мети, завдань, вимог до змісту; у ній докладно, логічно, послідовно та грамотно викладено матеріал із теми; зроблено самостійні аргументовані висновки. Робота вирізняється високим рівнем наукової, мовної і стилістичної культури; оформлена відповідно до вимог ДСТУ. Під час захисту здобувач виявив глибокі знання навчального матеріалу за змістом курсової роботи, уміння творчо застосовувати теоретичні положення для розв'язання науково-дослідницьких завдань і обґрунтовувати прийняті рішення.
Добре 82–89	Курсова робота виконана відповідно до мети, завдань і вимог до змісту; у ній докладно, логічно, послідовно та грамотно викладено матеріал із теми; зроблено самостійні аргументовані висновки. Робота вирізняється високим рівнем наукової, мовної і стилістичної культури; оформлена відповідно до вимог ДСТУ. Проте здобувач допустив 2–3 неістотні неточності у викладі матеріалу або формулюванні висновків. Під час захисту здобувач виявив достатні знання навчального матеріалу за змістом курсової роботи, уміння творчо застосовувати теоретичні положення для розв'язання науково-дослідницьких завдань і обґрунтовувати прийняті рішення.
Добре 74–81	Курсова робота достатньо відповідає меті, завданням, вимогам до змісту; у ній докладно, логічно, послідовно, грамотно викладено матеріал із теми; зроблено самостійні аргументовані висновки, проте є 3-4 неістотні неточності; вона вирізняється достатнім рівнем наукової, мовної і стилістичної культури; оформлена відповідно до вимог ДСТУ з незначними відхиленнями. Під час захисту здобувач виявив достатньо повні знання навчального матеріалу за змістом роботи, уміння застосовувати теоретичні положення для розв'язання науково-дослідницьких завдань і обґрунтовувати прийняті рішення.

<p>Задовільно 60–73</p>	<p>Курсова робота переважно відповідає меті, завданням, проте виконана з певними відхиленнями від основних вимог; у ній викладено матеріал із теми з несуттєвими помилками і незначною кількістю суттєвих помилок; зроблено дещо поверхові висновки. Робота вирізняється певними порушеннями логіки, граматичних і стилістичних норм викладу; оформлена з переважно незначними відхиленнями від вимог ДСТУ. Під час захисту здобувач виявив знання навчального матеріалу за змістом курсової роботи на мінімальному рівні та продемонстрував мінімальні вміння, застосовувати теоретичні положення для розв’язання науково-дослідницьких завдань.</p>
<p>Незадовільно 1–59</p>	<p>Курсова робота не виконана або виконана невідповідно до мети, завдань і з відхиленнями від основних вимог; виклад матеріалу з теми є не самостійним, супроводжується суттєвими помилками; зроблено поверхові або несамостійні висновки. Робота вирізняється порушеннями логіки, граматичних і стилістичних норм викладу; оформлена з відхиленнями від вимог ДСТУ. Під час захисту здобувач виявив фрагментарні знання навчального матеріалу за змістом курсової роботи, продемонстрував відсутність умінь застосовувати теоретичні положення для розв’язання науково-дослідницьких завдань.</p>

Захищену курсову роботу зберігають на профільній кафедрі упродовж трьох навчальних років. Роботи, відзначені на студентських конкурсах, зберігають постійно.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

Доц. О. О. Кузьмич

1. Синтаксичні засоби творення ритму в прозі.
2. Особливості синтаксису сучасної малої прози /поезії/.
3. Засоби вираження предикатності в сучасній прозі /поезії/.
4. Засоби вираження суб'єктності в сучасній українській прозі /поезії/.
5. Засоби вираження об'єктності в сучасній українській літературі.
6. Засоби вираження адресатності в сучасній українській літературі.
7. Засоби вираження локативності в сучасній українській літературі.
8. Засоби вираження темпоральності в сучасній українській літературі.
9. Синтаксичні помилки в усному та писемному мовленні студентів /учнів/.
10. Синтаксичні помилки в сучасній українській періодиці.
11. Синтаксичні помилки в сучасному політичному дискурсі.
12. Синтаксичні помилки на українському радіо /телебаченні/.
13. Синтаксичні помилки в простому неускладненому реченні.
14. Синтаксичні помилки в простому ускладненому реченні.
15. Синтаксичні помилки в складносурядному реченні.
16. Синтаксичні помилки в складнопідрядному реченні.
17. Синтаксичні помилки в безсполучниковому реченні.
18. Складні випадки аналізу простого речення.
19. Складні випадки аналізу елементарного складного речення.
20. Складні випадки аналізу неелементарного складного речення.

Доц. Ю. Є. Ричагівська

1. Діалектна лексика в сучасній художній прозі.
2. Діалектна лексика в романі Василя Шкляра «Маруся».
3. Діалектна лексика в романі Василя Шкляра «Троща».
4. Експресивні синтаксичні конструкції в поезії рідного краю.
5. Кулінарна лексика у прозі Івана Франка.
6. Лексика інтернет-видання «Цензор.НЕТ» у контексті сучасних правописних норм.
7. Мовні помилки в міській рекламі Рівного.
8. Ономастичний компонент в українських народних піснях.
9. Особливості синтаксису у дитячому фольклорі.
10. Порівняння з зоокомпонентом як лінгвокультурні елементи (на матеріалі фольклорних текстів).
11. Синтаксичні особливості поетичного мовлення Івана Малковича.
12. Синтаксичні особливості політичної реклами.
13. Синтаксичні особливості прози для підлітків Сергія Гридїна.
14. Синтаксичні особливості сучасної художньої прози для дітей.
15. Синтаксично-стилістичні засоби мови в піснях воєнного часу.
16. Синтаксично-стилістичні засоби мови в поезії воєнного часу.
17. Синтаксично-стилістичні засоби мови в поезії Василя Стуса.
18. Синтаксично-стилістичні засоби мови в поезії Миколи Вінграновського.
19. Синтаксично-стилістичні прийоми в соціальній рекламі.
20. Сучасний антропонімікон філологічного факультету РДГУ.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Богдан С. К. Наукова робота в МАН: десять порад юному мовознавцю : навчально-методичний посібник Вид. 2-ге, виправл. й доповн. Луцьк : Вежа-Друк, 2014. 276 с.
2. Дорошенко С. І. Загальне мовознавство [навчальний посібник]. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 288 с. С. 13–21.
3. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. К. : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.
4. Еко Умберто Як написати дипломну роботу. К. : Мандрівець, 2007. 224 с.
5. Ковалів Ю. І. Абетка дисертанта: методологічні принципи написання дисертації. К. : Твім інтер, 2009. 460 с.
6. Кочерган М. П. Загальне мовознавство [підручник] [3-тє вид.]. К. : ВЦ «Академія», 2010. 464 с. С. 355–404.
7. Курсова робота з української мови (навчально-методичний посібник для студентів факультету української філології) [вид. 3-тє, допов.] / Уклад. : О. О. Кузьмич, Ю. Є. Ричагівська. Рівне : РДГУ, 2018. 29 с.
8. Лінгвістичний аналіз. Практикум : [навчальний посібник / за ред. Г. Р. Передрій]. К. : Видавничий центр «Академія», 2005. 256 с.
9. Методичні рекомендації до написання дипломних робіт (для студентів факультету української філології) / уклад. Н. В. Гаврилюк. Рівне : РДГУ, 2018. 64 с.
10. Положення про організацію освітнього процесу у Рівненському державному гуманітарному університеті. Рівне : РДГУ, 2023. 23 с.

11. Положення про оцінювання знань та умінь здобувачів вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету. Рівне : РДГУ, 2018. 18 с.
12. Про затвердження вимог до оформлення дисертації : наказ МОН від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019) [електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#n88>
13. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава : Довкілля – К, 2008. 712 с.
14. Скорук І. Д. Курсова та дипломна роботи з ономастики : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Луцьк : Вежа-Друк, 2014. 296 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразки оформлення мовного матеріалу на картці

Відходили філософи в історію,

а посохи відходили в музей.

[...], а [...].

Речення розповідне, неокличне, складне, сполучникове, складносурядне, двокомпонентне, закритої структури, протиставне.

Дорога. Олійник Б. І. *Вибрані твори* : в 2 т. К. : Дніпро, 1985. Т. 2. 269 с. С. 74.

Безколося, ім., с. р., *Чорну кров мою шакалам / видною. / Жмуттям, як траву, волосся / вирву я. / Стало чорне безколося / прірвою* (ЮК: 301 # 1943–1947).

Додаток Б
Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Філологічний факультет
Кафедра української мови імені професора К. Ф. Шульжука

Курсова робота з української мови
**СИНТАКСИЧНО-СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ МОВИ
В ПОЕЗІЇ ВАСИЛЯ СТУСА**

Виконала студентка III курсу групи
У-32 спеціальності 014 Середня
освіта (українська мова і література)
або
спеціальності 035 Філологія
(українська мова та література)
Петрова Тетяна Іванівна

Керівник – канд. філол. наук,
доц. Ричагівська Юлія Євстахіївна

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ECTS _____

Члени комісії: _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

Рівне – 2024

Додаток В
Зразок оформлення змісту наукової роботи

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ	
ВИВЧЕННЯ ЛІНГВІСТИКИ.....	6
1.1. Поняття про інтертекстуальність.....	6
1.2. Засоби вираження інтертекстуальності.....	10
РОЗДІЛ 2. ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ У ПОЕЗІЇ	
ШІСТДЕСЯТНИКІВ.....	13
2.1. Інтертекстуальність у поезії Ліни Костенко.....	13
2.2. Способи творення інтертекстуальності	
у віршах Дмитра Павличка.....	17
2.3. Міжтекстові зв'язки в поезії Миколи	
Вінграновського.....	21
ВИСНОВКИ.....	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	27
ДОДАТКИ.....	31

Додаток Г
Зразок оформлення заголовків

РОЗДІЛ 2
ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ
ОБРЯДОВО-ЗВИЧАЄВОЇ ЛЕКСИКИ
У ПОВІСТІ БОРИСА ШВЕДА «ПОЛЩУКИ»

Текст розділу (за наявності)...

2.1. Групи обрядово-звичаєвої лексики

Текст підрозділу...

2.1.1. Лексика календарних обрядів. Текст пункту...

2.1.2. Родинно-побутова обрядова лексика. Текст пункту...

2.2. Функції обрядово-звичаєвої лексики у творі

Текст підрозділу...

Додаток Д
Зразок оформлення списку використаної літератури

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Беценко Т. П. Структура і поетичні функції атрибутивних словосполучень у поезіях шістдесятників : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова». Харків, 1999. 20 с.
2. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія [автори: І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова; за ред. К. Г. Городенської]. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 752 с.
3. Грещук В., Грещук В. Діалектне слово в тексті та в словнику : монографія. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2015. 372 с.
4. Гриценко П. Ю. Діалектизм. *Українська мова* : енциклопедія. К. : Українська енциклопедія імені М. П. Бажана, 2000. 752 с. Режим доступу : URL : <http://litopys.org.ua/ukrmova/um204.htm>
5. Дудик П. С. Однорідність як семантико-синтаксичне явище. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського* : зб. наук. праць. Серія : Філологія. Вінниця : ВДПУ, 2002. Вип. 4. С. 3–8.
6. Єрмоленко С. Я. Лінгвостилістика: основні поняття, напрями й методи дослідження. *Мовознавство*. 2005. № 3–4. С. 112–125.
7. Новий тлумачний словник української мови : у 4 т. [уклад. В. Яременко, О. Сліпушко]. Київ : Видавництво «Аконіт», 2000. Т. 1. 2000. 912 с.
8. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. 716 с.

9. Словник іншомовних слів / уклад. Л. О. Пустовіт, О. І. Скопненко, Г. М. Сюта, Г. В. Цимбалюк. Київ : Довіра, 2000. 1016 с.
10. Сучасна українська літературна мова : у 5-ти кн. Синтаксис : [за заг. ред. акад. І. К. Білодіда]. Київ : Наукова думка, 1972. 515 с.
11. Тележкіна О. О. Хіазм як мовно-стилістичний прийом у віршовій оповіді (на матеріалі української поезії II половини–початку XXI століття). *Лінгвістичні дослідження* : збірник наук. праць. Харків : Вид-во ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2017. Вип. 46. С. 138–145.
12. Українська мова : енциклопедія / [редкол. : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Зяблюк та ін.]. К. : Українська енциклопедія, 2004. 833 с.
13. Український правопис. Харків : Фоліо, 2019. 348 с.
14. Шкляр Василь. Троща. Харків : КСД, 2021. 416 с.
15. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови : [підручник]. Київ : Видавничий центр «Академія», 2010. 408 с. (Альма-матер).
16. Kurkowska H., Skorupka S. *Stylistyka polska. Zarys.* Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2001. 404 s.
17. <https://www.radiosvoboda.org/a/yuviley-vasylya-shklyaratsytaty/31299230.html>

ДЛЯ НОТАТОК

Навчально-методичне видання

**КУРСОВА РОБОТА
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

(навчально-методичний посібник для студентів
філологічного факультету)

Видання 4-те, виправлене і доповнене

Укладачі:

Кузьмич О. О., Ричагівська Ю. Є.

Підписано до друку 30.01.2024 р.

Ум. друк. арк. 0,95.

Тираж 100.